

SUNDHEDSSTYRELSEN

Dato 22-01-2022

MIBP

Sagsnr. 04-0100-1305

+4542144802

Status på covid-19 sygdomsbyrde og sygehuskapacitet

Sundhedsstyrelsen har redegjort for kapaciteten på sygehusene og regionernes planer i notatet *'Håndtering af pres på sygehuskapaciteten vinter 2021/2022'* af 20. december 2021. Dertil er kapaciteten på intensivområdet og regionernes planer herfor yderligere beskrevet i notatet *'Håndtering af belastning på intensiv kapacitet vinter 2021/2022'*, fra 20. december 2021.

Sundhedsstyrelsen redegjorde for situationen på sygehusene hen over jul og nytår, herunder i forhold til scenarier for belastningen af kapaciteten og de regionale planer for etablering af medicinske og intensive sengepladser, i notatet *Status på udfordringer af sygehuskapaciteten 2021/2022* af 3. januar 2022.

Indeværende notat gør status på den aktuelle situation på sygehusene på baggrund af udvikling i smittetal og indlæggelser af patienter med en positiv PCR-test for SARS-CoV-2.

Aktuel situation

Det daglige antal af nye smittetilfælde konstateret ved PCR-test for SARS-CoV-2 (testincidensen) er steget markant over den seneste måned, efter den hastige fremvækst af omikron-varianten. Omikron-varianten vurderes at udgøre 97 % af de dagligt smittede.

Der ses en fortsat stigende dekobling mellem testincidens og antallet af nye indlæggelser med positiv PCR-test både fsva. patienter primært indlagt med COVID-19 sygdom og patienter primært indlagt med andre tilstande, samt patienter indlagt på intensiv afdeling med svært forløb af COVID-19 sygdom.

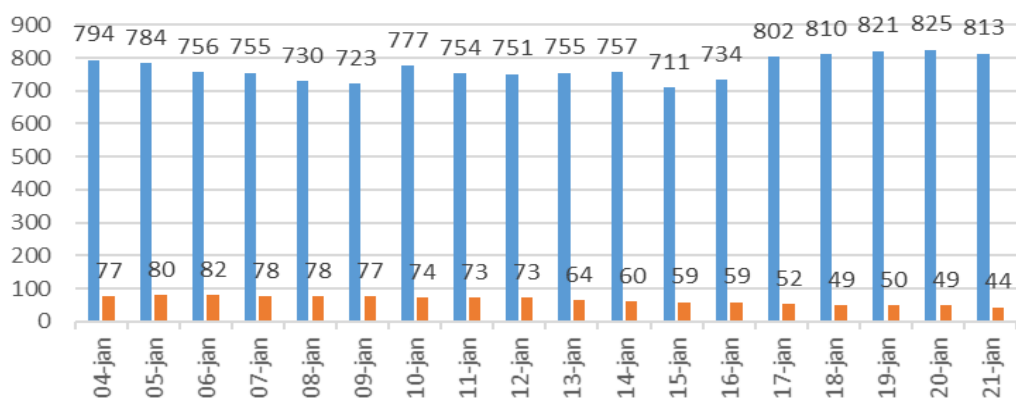
Siden nytår har der været stigende smitte og betydelig forekomst i aldersgruppen 15 – 29 år, men med en faldende tendens i den seneste uge. Der ses stigende smitte blandt børn i aldersgrupperne der går i skole og daginstitution samt deres forældre.

Det skal derudover bemærkes, at der ses en stabil til let faldende smitte blandt de ældste på 65 år og ældre, hvilket formentlig skyldes både effekten at revaccination, iværksatte restriktioner

på samfundslivet, samt at gruppen på 65 år og derover formentlig har udvist særlig forsigtighed i forhold til at undgå smitte. Det er dog Sundhedsstyrelsens forventning, at vi i den kommende tid vil se stigende smitte i aldersgruppen pga. en øget aktivitet i samfundet, men vi vil dog samtidig forvente, at sæsoneffekten fra ultimo februar/primus marts generelt vil bidrage til at smittespredningen mindskes.

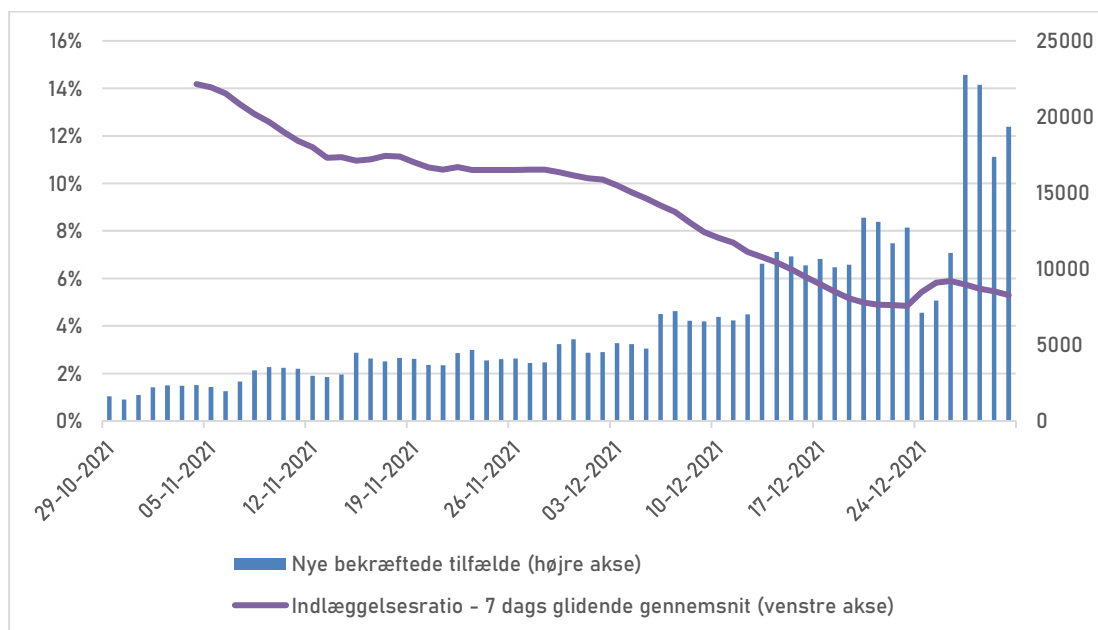
Antallet af indlæggelser med positiv PCR-test for SARS-CoV-2 viser overordnet set en stabil udvikling siden starten af januar på trods af den kraftigt stigende smitte i samfundet. Der er ikke set stigning i indlæggelsestallet efter genåbning af skolerne. Andelen af indlagte patienter på intensiv afdeling viser en faldende tendens fra 82 indlagte den 6. januar til 49 indlagte den 18. januar.

Figur 1. Indlagte med positiv PCR-test for SARS-CoV-2, heraf indlagt på intensiv afdeling.

Der ses således en markant dekobling mellem antallet af daglige nye bekræftede tilfælde (incidens fra PCR) og antallet af nye indlæggelser, således at den hastigt stigende samfundssmitte, der er set med den hurtige fremvækst af omikron-varianten, ikke i samme grad som tidligere omsættes i indlæggelser på sygehus. Dekoblingen mellem samfundssmitte og sygdomsbyrde skyldes den høje befolkningsimmunitet og omikron-variantens evne til at fremkalde sygdom (virulens).

Figur 2. Testincidens og andel heraf som er indlagt

Andelen af indlagte, der har fået påvist omikron-varianten, udgjorde 96% blandt de 31% indlagte med variant-prøvesvar i uge 2. Dette er en stigning fra uge 1, hvor der var 86 % blandt de 40% indlagte med variant-prøvesvar. Andelen af indlagte på intensiv afdeling med omikron-varianten udgjorde i uge 2 ca. 80% blandt de 40% indlagte med variant-prøvesvar. Dette er en stigning fra uge 1, hvor 43% blandt de 41% indlagte med variant-prøvesvar.

En opgørelse fra SSI¹ viser en stigende andel af nyindlagte patienter som indlægges af en anden årsag, men med en positiv PCR-test for SARS-CoV-2 i løbet af efterår og vinter. På baggrund af forskellige opgørelsesmetoder, herunder data om diagnoser og afdelingstyper vurderer Sundhedsstyrelsen, at på nuværende tidspunkt har mindst 35% af indlagte med positiv PCR-test for SARS-CoV-2, ikke covid-19 sygdom.

Patienter som indlægges af anden årsag, men med positivt prøvesvar for SARS-CoV-2, er underlagt de samme regler for isolation og brug af værnemidler som patienter, der er indlagt med behandlingskrævende covid-19. Denne gruppe genererer derfor et større ressourcetræk på sygehusene end ikke-smittede patienter, som er indlagt af samme årsag.

¹ Statens Serum Institut: Ugentlige tendenser: covid-19 og andre luftvejsinfektioner, uge 3 2022

Status på sygehuskapacitet

Sundhedsstyrelsen opstillede i november fire scenarier for belastning af sygehuskapaciteten og mulige konsekvenser heraf. Scenarierne beskriver niveauer af antal patienter med COVID-19 og heraf følgende konsekvenser for øvrig aktivitet, jf. notatet *Udfordring af sygehuskapaciteten i efterår og vinter 2021/2022* af 5. november 2021. Sundhedsstyrelsen redegjorde i det anførte statusnotat af 3. januar for regionernes aktuelle belastning i forhold til de fire scenarier, herunder at Region Midtjylland befandt sig i scenarie B og de øvrige fire regioner befandt sig i scenarie C. Regionerne vurderede, at behovet for udskydelse af aktivitet, har været større end i de opstillede scenarier, hvilket skyldes en række forhold der har nedsat sygehusenes robusthed, samt den øgede belastning af patienter med anden sygdom end covid-19, herunder især belastningen på intensiv og akutområdet. Sundhedsstyrelsen vurderer på baggrund af dialog med regionerne at dette fortsat er gældende, og at hele landet samlet set aktuelt befinder sig i scenarie B.

Sundhedsstyrelsen har modtaget indberetninger fra alle regioner om, at de på de fleste sygehuse er nødt til at udskyde planlagt, ikke tidskritisk kirurgi. Udskydelser af planlagt behandling sker altid på grundlag af en konkret lægefaglig vurdering. De omfattende udskydelser betyder, at der sker en fortsat og betydelig ophobning af patienter, med udskudte behandlinger på tværs af hele landet. Som følge af den generelle belastning på sygehusene og den nedsatte kapacitet, er der i alle regioner en nedsat aktivitet i forhold til planlagte operationer på op imod 20 pct. sammenlignet med samme periode i 2019.

Udskydelserne skyldes ikke kun opgaver relateret til patienter med behandlingskrævende covid-19, men skal også ses med baggrund i at der frem til nytår har været ekstraordinær ferieafvikling i sygeplejegruppen, hvor der også er fortsatte udfordringer med rekruttering, fastholdelse, fleksibilitet m.v., som presser sygehusene på kapacitet og robusthed.

Det meget høje smittetryk generelt i samfundet giver udfordringer i den daglige sygehusdrift på grund af fravær blandt personalet. På nuværende tidspunkt er fraværet på grund af enten egen isolation eller på grund isolation som nære kontakter stigende.

Sundhedsstyrelsens udgiver ugentligt statusrapporter hvor sygdomsbyrde, sygehuskapacitet og vaccinationsindsats følges tæt, seneste rapport er udgivet den 7. januar 2022. Desuden afholdes løbende møder med regionerne i Sundhedsstyrelsens Taskforce for sygehuskapacitet.

Samlet vurdering

De daglige antal af nye smittetilfælde konstateret ved PCR-test for SARS-CoV-2 er steget kraftigt, efter at omikron-varianten er blevet dominerende. Der er således en stigende og betydelig samfundssmitte, som vi forventer vil stige yderligere i forbindelse med de vedtagende lempelser af restriktioner på samfundslivet mv. frem mod sæsonskiftet i marts.

Hvor vi tidligere i epidemien så en meget tæt sammenhæng mellem antal smittede, antal indlagte og antal indlagte på intensiv afdelinger, ses nu en dekoblingen mellem samfundssmitte og sygdomsbyrde, hvilket skyldes den høje befolkningsimmunitet og omikron-variantens evne til at fremkalde sygdom (virulens).

Den nuværende situation er således en faldende sygdomsbyrde som udtrykt ved relativt få indlagte på sygehus med alvorlig og behandlingskrævende sygdom grundet COVID-19 og faldende antal COVID-19 syge indlagt på intensiv afdeling. Antallet af indlagte er færre, end det der er beskrevet i tidligere vurderinger fra Sundhedsstyrelsen.

Grundet styrken af den immunitet, man får ved omikron-smitte, er denne variant nu altdominerende i Danmark og har fortrængt delta-varianten. Der er samtidig klar dokumentation for en væsentligt mindre risiko for alvorlig og behandlingskrævende sygdom ved omikron-smitte sammenlignet med tidligere dominerende varianter.

I den danske befolkning er der p.t. en meget omfattende befolkningsimmunitet som er opnået ved at 4,7 mio. personer har fået to stik, hvoraf 3,5 mio. også har fået 3. stik i efterår/vinter 2021/22. Den vaccineinducerede immunitet i Danmark er særligt høj i risikopopulationen ældre end 40 år.

Dertil kommer, at formentlig mere end 1 mio. personer kan være omikron-smittet siden variantens fremvækst i Danmark primo december 2021. Der vil være et betydeligt overlap mellem både vaccinerede og tidligere smittede (hybridimmunitet), hvorfor den samlede befolkningsimmunitet i Danmark aktuelt må antages at være betydelig i både omfang og kvalitet, hvilket kan betyde at epidemien mister fart før sæsonskiftet, også ved yderligere lempelse af restriktioner.

Sundhedsstyrelsen forventer, at antallet af patienter, der indlægges med behandlingskrævende COVID-19, herunder også på intensiv afdeling, vil være stabil til let faldende i de kommende uger, men at antallet af patienter som indlægges af anden årsag, men med positivt prøvesvar for SARS-CoV-2 vil være stigende.

Det skal særligt bemærkes, at der aktuelt ses en stabil til let faldende smitte blandt de ældste på 65 år og ældre, hvilket formentlig skyldes både effekten af revaccination, iværksatte restriktioner på samfundslivet, samt at gruppen på 65 år og derover formentlig har udvist særlig forsigtighed i forhold til at undgå smitte. Det er dog Sundhedsstyrelsens forventning, at vi i den kommende tid vil se stigende smitte i aldersgruppen pga. en øget aktivitet i samfundet,

men vi vil dog samtidig forvente, at sæsoneffekten fra ultimo februar/primus marts generelt vil bidrage til at smittespredningen mindskes. En stigning i smitte i de ældre aldersgrupper kan medføre et stigende antal indlæggelser, men der er vanskeligt at estimere i hvilket omfang.

Samlet finder Sundhedsstyrelsen, at sygehuskapaciteten aktuelt ikke er kritisk udfordret af covid-19. Der er desuden aktuelt lav forekomst af andre smitsomme sygdomme som fx influenza, det kan dog ændres med stigende samfundsaktivitet.

Der forventes fortsat ophobning af aflyste og udskudte behandlinger i alle regioner i de kommende uger som følge af nedsat kapacitet på sygehusene på grund af udfordringer med rekruttering af især sygeplejersker, generelt udtrætning af personalet og nedsat fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen. Desuden er der bredt i alle personalegrupper øget fravær i forbindelse med smitte med SARS-CoV-2. Dette vurderes af regionerne at være den væsentligste risiko for driften af sygehusvæsenet på nuværende tidspunkt.

Sundhedsstyrelsen vil fortsat følge både epidemiudvikling og sygehuskapacitet tæt i forbindelse med de ugentlige statusrapporter og møder i Taskforce for sygehuskapacitet.